

J. W. 1271 p. i. 201.097

EESTI RAHVUS- RAAMATUKOOL

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 23 (389)

10. juunil 1929 a.

IX. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
poolaastas " 5.—
veerandaastas " 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
poolaastas " 4.—
veerandaastas " 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24
Avatud k. 1/29—1/3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Kr. 40.— || 1/4 lehek. Kr. 10.—
1/2 " " 20.— || 1/8 " " 5.—
1/3 " " 13.50 || 1/16 " " 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
Lehe eesküljel 75% tekstis 100% kallim.

Aadressi muutmine 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) K. Vonder, Otsimisest publikatsiooni teel. 2) M. Morrison, Kas on vaja noortele kurjategijatele erilist kohtunikku? 3) Mõnd Londoni välispolitseist. 4) Kui palju kuritegusid tehakse avalikuks? 5) Valerahategijatest. 6) Spordi alalt. 7) Ametlik osa. 8) Küsimusi ja kostmisi. 9) Kirjavastusi. 10) Kuulutusi.

Otsimisest publikatsiooni teel.

K. Vonder.

Praegu maksva üleriikliku otsimise viisiga, mil kõik otsimisnõuded esitatakse politsei peavalitsusele ja otsimiskärsud annab politsei peavalitsus, võiks lugeda otsimise probleemi täiesti lahendatuks. Ja kuigi pole läinud täide kõik lootused ja pole leitud 100% otsitavatest, ei tule seda siiski otsekohe lugeda praeguse otsimisviisi puuduseks.

Otsimisprotsessi käigus võime tähele panna kaht poolt: üks, kes otsimist nõuab, ja teine, kes vahetult toimetab otsimist. Esimese poole moodustavad kohtu- ja igasugused teised riiklikud asutused, teise poole — politsei. Otsimise edu oleneb sellest, kui võrt tähelepanelikult suhtub asjasse otsimise korraldaja; on ta annud otsitava kohta täielikud ja õiged andmed, on leidmine enam-vähem ligema aja jooksul garanteeritud; annab

ta aga puudulikke või ebaõigeid andmeid, ei leidu otsitavat ka siis, kui politsei töötaks kas või kaks korda paremini kui praegu.

Vaatamata eelpoolnimetatud omadustele kannab eneses üleriiklik otsimiskord siiski puudust, nimelt seda, et tema kõrval maksavad veel teised otsimisviisid, mis peetakse täiuslikumaks, kuna need aga tegelikult ei anna midagi peale kulu. Üleriiklik otsimiskord pandi maksma siseministri määrusega, ilma seadustes fikseerimata ja Riigi Teatajas avaldamata; ta on seepärast ainult politseid kohustav, kuna kõik teised asutused võivad talitada nii, kuidas seda nii ühel kui teisel juhul kirjutab ette seadus. Seadused sihivad sageli selle poole, et tarvilise isiku leidmiseks tuleb, kui politseiline otsimine pole annud

tagajärgi, ette võtta otsimist publikatsiooni teel Riigi Teatajas.

Seal leiamegi seetõttu igasuguste riigiasutuste kuulutusi, milledes kodanikkudele kohuseks tehakse teatada nii ühe kui teise isiku ja tema varanduse asukohast. Iseäranis tõmbavad enda peale tähelepanu kohtuasutuste kuulutused, mille läbi otsitakse kohtu eest kõrvalehoidjaid kaebealuseid.

Leides, et meie praeguse üleriikliku otsimise viisi juures osutub igasugune publikatsiooni teel otsimine üleliigseks, julgen sõna võtta nende seaduste kohta, mis kirjutavad ette sarnast publikatsiooni kohtuasutustele. Lähtepunktiks nendele seadustele on kr. kp. s. §§ 76. ja 415., mis keelavad kohtualusele kohtuvõimu loata kohtu tegevuspiirkonnast lahkumise. Teeb ta seda siiski, peavad kohtuasutused §§ 76. ja 386. kohaselt alustama otsimist §§ 846.—852. ette nähtud korras. Need paragrahvid ütlevad (kokkuvõetult): § 846. — Kohtualuse põgenemise ehk tema asukoha mitteavalikustegemise puhul teeb kohus korralduse tema otsimise üle vastava kuulutuse trükkimise teel senati kuulutustelehes ja kohalikus kubermangulehes; § 847. — otsimise kuulutuses peab olema tähendatud: 1) kohus, kelle nõudel tehakse kuulutus; 2) otsitava isiku seisus, ees-, isa- ja perekonna- ehk hüüdnimi; 3) kuritegu, milles kahtlustatakse; selle juures kuulutatakse, et igauks, kellel on teada süüaluse asukoht, peab teatama, kus ta viibib; § 848. — otsimiskuulutused avaldatakse linnades avalikkudel platsidel ja küladel rahva koosolekutel; nad lüüakse üles vastavate politsei- ja kohtuasutuste ustel; § 852. — kui kuue kuu jooksul peale kuulutust kohtualune ei ilmu ega saa võetud kinni, kohus lükkab asja arutamise tema üle edasi kuni tema ilmumiseni või kinnivõtmiseni.

Nagu näha, loodab seadusandja, et laialised rahvakihid kuulutuse avaldamise läbi teada saavad kohtualuse otsitavusest ja kaasa aitavad kohtu tegevusele. Seda lootust ei saa pooldada, sest R. T. loevad ainult ametnikud ja väga piiratud arv eraisikuid; laiadest kihtidest ei või olla juttugi. Otsimiskuulutused avaldatakse R.T. lisas; on väga küsitav, et lisa üldse loetakse. Ja heal juhtumisel, kas jääb lugejale meele ettetulnud võhivõõra isiku ees-, isa- ja perekonnanimi? Oletame veel parmat, —

lugeja on tabanud tuttava isiku nime; järgneb siis nüüd selle otsitava elukoha ülesandmine? Arvatavasti ei, sest vaevalt soovib meil keegi segada teise asjasse, endale soetada vaenlast. Kuulutuste ettelugemist rahva kogunemiskadepidudel meil ei toimetata, see kommenteerimine on ajamerre vajunud; nende ülespanemist toimitakse veel kohtu- ja politseiasutustes, kuid ruumipuudusel riputatakse need enamalt jaolt üksteise peale naela otsa.

Minul poleks põhjust olnud võtta kõne alla eelpoolkirjeldatud toiming, kui asi ei puutuks politseisse. Mõiste „igauks on kohustatud“ sisaldab eneses ka politsei. Politsei kohuste ja igauhe kohuste vahel on suur vahe: „igauks“ on küll kohustatud, kuid ta ei kanna kohuse mittetäitmise eest vastutust (seadus on ilma sanktsioonita). Politseiametnik aga ei või ennast vabandada, sest ametlikus lehes ilmunud kuulutusele peab ta vaatama kui otsekohele ettekirjutusele. Et alati teadlik olla niisuguste otsitavate üle, selleks peab politseinik enesele sisse seadma terve raamatupidamise, järjekindlalt R. T. tegema väljavõtteid, neid maha kustutama jne. Politseinikul peab olema kaks otsitavate nimekirja: üks, mis saadud politsei peavalitsuselt, ja teine, tema enda poolt kokku seatud.

Otsimiskirjade üheks paremaks omaduseks on tähestikuline järjekord; teiseks niisuguseks omaduseks on tema ainsus, s.t. peale üleriikliku otsimiskirja ei ole mingisugust teist otsimismaterjali. Kui aga nüüd kuulutused R.T. sunnivad politseinikku pidama veel erinimekirja, oleme jälle seisukorras, mida tarvis parandada.

Leiab politseinik otsitava, seisab tal sageli keeruline küsimus ees, kuidas leituga talitada. Kohtud ei avalda kõik ühesisulisi kuulutusi, vaatamata sellele, et seaduse paragrahvid, millele nad toetuvad, on ühed ja samad. Ühed kohtud käsivad leidmise puhul teatada kohtule otsitava asukoht, teised — leidmise korral teatada asukoht kohtule ja kohalikele politseile, kolmandad — leidmise korral areteerida. Kolmas juhus on selge ja siin eksitust ei tule. Aga esimene ja teine. Seal võib hõlpsasti komistada, näiteks, politseinik arvab: kõik on kohustatud teatama elukoha, aga mina, kui kurjategijate püüdja, pean ta areteerima, seda enam, et otsitav võib jälle pikemaks ajaks kaduda silmapiirilt. Niisu-

gune järelendus on täiesti loogiline, kui silmas peame, et mõned kohtuasutused nagu otsekohe käsivad areteerida sõnadega „teatada politseile“, kuid pole alati õige.

Kuidas toimetada leidmise puhul, see küsimus võib leida ebaotstarbekohast lahendust veel teisel juhtumil, nimelt siis, kui paralleelselt publikatsioonilise otsimisega on korraldatud ka üleriiklik politseiline otsimine. Teatavasti on kohtuasutused õigustatud kr. kp. s. §§ 76. ja 386. põhjal korraldama otsimist publikatsiooni teel kohe pärast seda, kui avalikuks tulnud kaebealuse lahkumine oma elukohast. Üleriiklikku otsimist kr. kp. s. ei tunne, kuid enamuse meie kohtuasutustest, iseäranis rahukohtunikud, on siiski kohanenud temaga, ja ei kasuta kr. kp. s. § 76. ettenähtud võimalusi, kuid peaaegu kõik kohtu-uurijad talitavad § 386. järele. Suurem jagu neist korraldavad küll ka üleriikliku otsimise, kuid paljud ainult viisi pärast. Ma ütlen meelega, viisi pärast, sest teistsuguseks ei või nimetada talitusviisi, kus täna esitatakse otsimisinõue ja kolme päeva pärast saadetakse pärimine, kas otsimine on annud tagajärgi. Kolme päeva jooksul pole ametnikud kohtadel otsimiskirju veel kättegi saanud ja iga niisuguse pärimise puhul tuleb anda eitav vastus. Selleks ajaks, kui otsimisaparaat täiel määral tööle pandud, on

ilmunud otsimiskuulutus ka R. T. Leitakse nüüd otsitav, kelle korraldusse ta saata, kas kohtu-uuriija või rahukogu omasse? Enamail juhusel langeb liisk rahukogu kui kõrgema asutuse kasuks; kuid see ei ole õige, sest rahukogu on sunnitud kohtualust ikkagi andma kohtu-uuriija korraldusse eeluurimise lõpuleviimiseks. Niisugusel igapidi seaduslikul talitusviisil võib juhtuda, et kohtualune, kes leiti ja tabati Petseris, saadeti Tartu ja sealt tagasi Petseri kohtu-uuriija korraldusse. On selge, et see eeluurimist pikendab. Otsimise kuulutused R.T. maksavad ka midagi — tööd ja paberit ei anna riigile keegi maksuta. Kui kõik need kulud summeerida, saame aasta kohta kahtlemata mõnisada krooni, mida võiks säästa. Kokkuvõttes oleks veel suurem, kui kõigile riiklikkudele asutustele saaks keelatud otsimine publikatsiooni teel, muidugi ainult neis asjus, millistes tegemist ei ole ts. kp. s. nõuetega.

Praegune meie üleriiklik otsimine on küllalt tuttav meie kohtuasutustele, ja ma arvan, viimased ei keeldu eelistamast teda otsimisele publikatsiooni teel. Et nemad aga siiski seda viimast viisi harustavad, oleneb eelpoolnimetatud seadustest. Neid seadusi tuleks muuta, seda enam, et juba vene ajalgi ei seisnud need enam kuigi kindlal pinnal ja olid kohati muudetud 15. juuni 1912. a. kohaliku kohtu ümberkujundamise seadusega.

Kas on vaja noortele kurjategijatele erilist kohtunikku?

M. Morrison.

Kuigi endise Vene riigi kasvatus- ja randusmajade määrus (S. K. XIV k. lisa, 1913. a. väljaanne), mis Harku kolonii põhikirja kokkuseadmisel aluseks olnud, ei näinud ette noortele erikohtunikke, hakati neid siiski suuremates linnades sisse seadma, ja mõni aasta enne maailmasõda leiti neid juba Peterburist, Moskvast, Riist, Odessast, Harkovist j. m. Seda rohkem leidub aga sellist instituuti välismailt, kus iseäranis viimasel ajal püütakse kohtuid asutada mitte enam kindlate tegevuspiiride, küll aga nende spetsialiteedi järgi. Noorte kohtute küsimust on meil juba ka kaudselt käsitatud. Tartu ülikooli kohtuliku arstiteaduse instituudi vanema assistendi Dr. Madissoni

väitekirja teesiste p. 3. soovib kohtumõistmist alaealiste üle anda eriti selleks ettevalmistatud kohtunikude hooleks, kusjuures neil peaks olema abiks erilise ettevalmistusega kohtuarstid ja kõrgema haridusega õpetajaskonna ja seltskonna tegelaste esindajad. Teesis on otsekohe sellekohase uurimistöö tagajärg, kus avalikuks tulnud need lugematud antropoloogilised ja ühiselulised põhjused, mistõttu alaealised koloniasse sattunud. „E. P.“ N. N. 34. ja 36. 1928. a. ilmus paar artiklit Austria alaealiste kohtu seaduse üle. Neis näidati, et nimetatud Austria uuema seadusega tahetakse kõigepealt kätte saada, et kohtunik, kellel tuleb noorte üle kohut mõista ja

karistusi määrata eksijatele, võiks sellejuures ka kasvatavalt mõjuda, neid maitsetada, ja seega päästa seltskonda halbade elementide eest. Harilik vali kohtumõistmine siin ei vii sihile, sest see kaldub ainult süüdlaste karistamisele, armastab neid paigutada tihti vangimajadesse ja arestikambritesse, mis osutuvad noortele õieti uute kuritegevuste õppeasutuseks. Austria alaealiste kohtu seaduse esimene põhimõte on, et lapsi kuni 14. eluaasta vanaduseni ei võeta üldse vastutusele kohtu korras (nagu teada, vabastatakse meil lapsed maksvate seaduste järgi kuni 10. eluaastani ja uue karistusseadustiku järgi kuni 12. eluaastani karitusest). Teine põhimõte on, et alaealised 14. eluaastast kuni 18. aastani asetatakse kohtumõistmisel teise seisukorda kui täisealised, ja kolmas, et igasugust karistust noorte kohta püütakse asendada kasvatusel. Nii jääb alaealiste kohtuniku hooleks uurida noore eksija igakülgne olukord, ja alles siis määrata, kas on vaja võtta tarvitusele kasvatus või karituse abinõud.

Aeg-ajalt kerkivad siin ja seal üles arvamised, kas ei tuleks eraldada kriminaal- ja tsiviilkohtunikke pikemaks ajaks üksteisest tegevusega, et sarnasel viisil võimaldada mõlemale süvenemist oma laialdasel erialal. Pooldajad toonitavad, et jäädav erialadele üleminek võimaldub kummalegi alale minejatele lähemalt asjaga tutvumise, ühesihilise staaži, osavuse ja kiiruse asjade otsustamisel. Vastuvaidlejad nimetavad seda aga kohtumõistmise mehhaniseerimiseks, kusjuures iseäranis kriminaalasjades kohtunikudel võib kaduda see tarvilik värskus, mida vaja ilma eelarvamiseta asjade otsustamisele asumisel. Mõlemad väited harilikkude kohtute juures ei leia aset kohtunikkude sisseseadmisel noortele süüdlastele, sest siin astub kaasa rääkima uus, nimelt kasvatuslik külg, mis täisealistele kohtumõistmisel võiks jääda kohtunikkude poolt hoopis tähelepanemata.

Ei ole kerge arvata, nagu oleks noorte üle kohtumõistmine kerge ala, kus võiks nii ehk teisiti toimetada, pidades kinni üksi välistest seaduse nõuetest. Karistused, olgu nad kasvatusliku või karituse eesmärgiga, võivad pealepanemise ajal karistatust mõnikord üsna tähelepanematult mööda minna, kuid nende mõju võib tulla alles aastate möödumisel

nähtavale, ja pealegi sarnasel viisil, kus neid ei saa parandada ega tagasi võtta. Otsused võivad kaasa aidata tulevase elu väljakujunemisel. Nii peab noorte kohtunik alatasa seisma sügavate eluprobleemide ees ja neile otsima lahendust seal, kus noor kodanik kipub kuritegevuse kaudu välja harilikkude kodanikkude reast.

Alaealiste kohtute sisseseadmise poolt kõneleb iseäranis see asjaolu, et noorte juures harilikult tarvitav kaelakohtuline protsess oma raskepärasusega teisiti mõjub kui täisealistele. Nimelt on noored mitmetel juhustel, iseäranis üldkohtutes, kus kaitse möödapääsematult peab rõhutama süüaluste noorust, nende aastatele omast tungi ja fantaasiat, aru saanud sellest kui nende hukkamõistetavate tegude ülistamisest ja isegi kiitmisest, mis veel uusi tegusid ette võtma õhutab. Ka on märgatud, et igasugused avalikud istungid noorte üle kohtumõistmisel viimaste peale niivõrt hingeliselt halvasti mõjuvad, et see võib viia noori edaspidisele eksimisele ja langemisele. Selle vastu võiksid aga noorte kohtunikud peale lähemate asjaosaliste istungitelt kõrvaldada kõik üleliigsed uudishimulised, mida praegused seadused tavalistel kohtupidamistel kohtunikkudele ei võimalda.

Siin ei saa jätta märkimata ka seda vastolu, mis meil tänini valitsenud noortega talitamisel. On küll karituste täideviimisel tehtud niipalju kasvatuslikke soodustusi, kui võimalik, kuid sarnasele teele minek ei ole ammugi soovitatav kasvatuslikust seisukohast. Nimelt oleks palju ratsionaalsem noorte kuritegevusele vastuastumist alata kohtupidamisest enesest. Ühelgi teisel juhtumil ei ole kasvatus karitusega nii seotud kui noorte juures, ja kahtlemata võib öelda, et siin asub see piir, kus üks peab teist täiendama.

Mitte vähem pole noorte kohtunikkude instituudi sisseseadmises huvitatud teadus, hoolekanne ja ühiskond ise. Harilikud kohtud ei saa asuda nende põhjuste juure, mispärast noored sattunud kuritegevusse. Harilik kohtunik ei saa noorelt uurida, miks süüalune vargile läks, tal pole seks aega, ja see kalutaks ta hariliku süü kindlakstegemise teelt kaugele kõrvale. Seda võiks üks noorte kohtunik, kellele tehtud kohuseks sarnane juurdlemine. Kes võiks isegi süüdistada harilikke kohtuid eksimistes

sel alal, nagu näitab juhtumine hilisemast ajast, kus rahukohtunik ühest linnast teele saatis Harku koloniisse süüdimõistetud tütarlapse, kuna tütarlapsi seal pole üldse olemas?

Maksivad seadused on püüdnud kaunis üksikasjaliselt määrata noorte vastutusvõime kindlakstegemist nende eluaastatega. Uus karistusseadustik asub asja juure palju lihtsamalt. Selle lihtsuse juures aga osutub tarvilikuks, et noorte kuritegevuse vastu võitlemisel ja nendele karistuse määramisel leiduks erikohtunik, kes noorte vastutusvõime äramääramisel võiks õppida tundma noorte kuritegevuse geneesist. Kriminoloogide töenduse järele võib pealiskaudne ja rutuline otsustamine viia otsustajaid jämedatele vigadele. Siit algabki selle ala raskem ja keerulisem osa, nimelt tarvilik vahetegemine parandavate karistuste ja parandavate abinõude vahel. Kui juba vanemate isikute vastutusvõime kindlakstegemisel võivad tulla ette ülepääsematud raskused, mis arvata siis noortest, kus möödapääsematult tuleb igakord otsustada eelküsimus, kui suurel määral nad võivad oma tahte nõrkuse või tugevuse juures juhtida oma tegevust, sest tahtejõu kasvamine on alles kõvenemisel.

Peale muu on noorte kohtuniku instituudi loomisel ka see hea külg, et sellega satuksid nii noorte asjade eelkuulajad, eeluurijad, kui ka parandusmajade juhatajad ligemasse läbikäimisse, mis kõvendaks ühist fronti noorte kuritegevuse vastu. Eriline justiitsametnik võiks saada õige ja üldise kogupildi, võiks ehk mõndki teha ja kaasa aidata, mis nüüd on tegemata sellekohase ameti puudusel.

Kuid isik väljaspoolt ei saa siin ka kõige paremal tahtmisel oma kaasaaitamisega suurt teha.

Nagu sellekohasest väliskirjandusest näha, on mõnel pool noorte kohtunikudele antud peale muu veel üldkohtute volitused, et üksik kohtunik võiks otustada ka suuremaid ja tähtsamaid asju. Mõnel pool on otse sunduslik, et noorte kohtunik peaks olema peale õigusteadlise ka veel pedagoogilise haridusega, kes seal juures ise veel peab kasvatus- ja parandusmajades ettelugemisi, nii siis osutub ise seal ka üheks õppejõuks. Mõnel pool on sarnastele kohtunikudele antud vanutatud meeste kohtute volitused, et nad süüasjade otsustamisel ei saaks ainult kinni pidada karistusseadustiku tähest, küll aga arvestada võiksid ka iga asja moraalset külge üksikasjaliselt. Nagu kuulda, on kaalutud seda küsimust mitu korda Harku kolonii valvekomisjonis, sellekohase soovidega esinetud, kuid asjaga pole veelgi saadud mõnesugustel põhjustel kaugemale. On avaldatud arvamisi, et kui kord noorte kohtunik ametisse peaks seatama, tema kodumaad mööda ringi võiks sõita ja seal asju kohal otsustada, et seega ära jääks noorte edasitoimetamised tapikorras, mis pole kiita noorte eluaastate ja elutingimustega võrreldes.

Kas meil otse noorte kohtunikke ametisse peaks seatama, on küsitav meie olude tõttu. Küll aga võiks noorte asjade otsustamised panna ühe ametisoleva kohtuniku peale, kellele võiksid teised kohtud kõik noortesse puutuvad asjad edaspidiseks ajamiseks üle anda. Sarnane noorte asjade üleandmine ei teeks kuigi suuri raskusi.

Mõnd Londoni välispolitseist.

Londoni, Euroopa suurima ja tähtsaima linna välispolitsei pole riiklik politsei, vaid on omavalitsuspolitsei. Esimesel silmapilgul näib, nagu oleks tema arvuline koosseis üllatavalt suur: Londoni mundrikandvas politseis teenib ümarguselt 20.000 inimest! Seda suurt peret juhivad 5 politseipresidenti, 35 abilist ehk n. nim. superindendentit ning 656 politseiinspektorit. Kuid see suur arv on ainult näiliselt väga suur. Välispolit-

seisse kuuluvad muu seas: liikumise politsei, veeteede politsei, sadamapolitsei, tööstusepolitsei, ehitusepolitsei, naispolitsei jne. Pealegi vajab iga suurlinn hoopis rohkem politseid, kui seda vajab proportsionaalselt mõni keskmise suurusega või seda enam väike linn, sest suurlinna kogunevad alati kurjategijad, suurlinnas tuleb hulk ülesandeid juure, nagu liikumise reguleerimine, valitsusasutuste kaitse jne. Mis aga nimetatud

suure arvu juures otsekohe silma tor-
kab, on see, et miisuguse suure koossei-
su juures on võrdlemisi vähe juhtivaid
jõude, ülemusi. Eriti paistab see silma,
kui võrrelda Londoni politseiolusid sel-
les mõttes, näiteks, saksa politseiasutus-
tes valitseva olukorraga, kus ülemusi
umbkaudselt kaks korra rohkem, mida
võib seletada osalt küll saksa politsei-
organisatsiooni eriiseloomuga, millest
veel allpool jutt.

Ka Inglise politseil tuleb palju õppi-
da, ja selleks on Londonil oma politsei-
kool. Sellest koolist peavad läbi käima
kõik, kes elukutseks valinud politseite-
nistuse. Vastu võetakse kandidaate ai-
nult teatud vanaduses: 20. kuni 27. elu-
aastani. Teisteks eeltingimusteks on: ing-
lise kodakondsus, teatud kooliharidus,
laitmatud elukombed, karistamatus jne.
Kursus Londoni politseikoolis kestab
kümnest kuni seitsmeteistkümne nädala-
ni, on, tähendab, õige lühike, eriti, kui
seda võrrelda jällegi saksa oludega, kus
politseikooli kursus kestab harilikult vä-
hemalt terve aasta. Politseikoolist saa-
detakse kasvandik otsekohe tegelikku
teenistusse: esialgu politseidivisjoni juu-
re (suurem välispolitsei üksus), siis po-
litseikohtu juure ja lõpuks postiteenis-
tusse, kusjuures noor politseinik patrul-
lib esialgu ainult vanemate politseiamet-
nikkude saatel — sarnane praktiline õp-
pus aga ei kesta kaua, harilikult mitte
enam kui kaks nädalat. Siis algab noo-
rele politseinikule iseseisev töö: patrul-
limine ja postil seisimine divisjonides,
s.o. kohapealsetes üksustes kestab õp-
pus edasi, peasjalikult jagatakse seal
politsei-tehnilist õppust tegelikus teenis-
tuses seisvatele ametnikkudele. Ühe aas-
ta kestel peavad olema lõpetatud kõik
õppustööd, s.o. niihästi politseikooli kui
ka divisjoni õppus ei või kesta kokku
rohkem kui üks aasta. Kui ametnik sel-
le aasta jooksul ei suuda omandada kõi-
ki tarvisminevaid teadmisi ja kui tema
ei kõlba tegelikku teenistusse, vabasta-
takse ta politseiteenistusest.

Mis nüüd puutub politseikooli õppe-
kavasse, siis on viimane järgmiselt kind-
laks määratud: 66½% õppetundidest ja
-ajast on pühendatud ettevalmistamisele
politseiteenistusele, 10½% — jalaväe õp-
pustele, 9% — üldhariduse tõstmisele,
6% — sanitaarteenistusele ja ülejäänud
aeg pooleks: Jiu-Jitsule, poksile ühelt
poolt ja kehakasvatusele teiselt poolt.

Imestama paneb see, et sõjariistadega,
eriti laskeriistadega, ümberkäimist ei
õpetata peaaegu sugugi. Kursuse kest-
vusel toimetatakse ainult kaks, äärmiselt
kolm, korda laskmist püstolitest, kus-
juures iga laskmise eel käib pikem teo-
retiline seletus. Ka hiljem, s.o. divis-
jonis, ei panda mingit rõhku laskeõp-
pustele, mis on arvatavasti seletatav sel-
lega, et Londoni politsei, nagu teada,
laskeriistu ja üldse sõjariistu ei kann-
a. Igas rajoonis on terve rajooni peale üks
püstol, mis kaasa antakse ametnikule ai-
nult siis, kui laskeriista järgi tõesti tun-
giv tarvidus. Selle vastu aga on Lon-
doni politsei varustatud kumminuiadega,
milledega osatakse väga hästi ümber
käia ja mis olevat hoopis paremad kaitse-
ja pealetungiabinõud kui harilikud
sõjariistad.

Mingisuguseid sõjaväelisi harjutusi
Londoni politseis ei peeta, vastandina
jällegi saksa välispolitseile. Ka vint-
püssidest laskmisele, käsigranaatidega
ümberkäimisele, tänavvõitlusele, kuuli-
pildujaga ümberkäimisele jne. ei panda
mingisugust rõhku. Nagu teada, raisa-
takse Saksamaal õige palju aega polit-
seiametnikkude väljaõpetamisega sõja-
väe korrale. Sellist sõjaväelist õppust
ei peeta üksi politseikoolides, vaid veel
suuremal määral pärast kooli lõpetamist
üksikutes rajoonides ja komissariaatides.
Tõsi küll, saksa olud on teiseld: seal
puudub täiesti sõjavägi, mis võiks suu-
remaulatusliste rahutuste puhul rutata
appi politseile, nii et politsei Saksamaal
peab osaliselt täitma ka sõjaväe ülesan-
deid. Sellest siis on ka tingitud see näh-
tus, et Saksamaal on politsei paljudes
kohtades kaserneeritud, et suuremates
linnades on loodud politseikoondused,
mis peavad alati olema valmis väljaas-
tumisele jne. Niisugune kord on mui-
dugi sellepolest hea, et tema lubab alati
kasutada suuremat politsei jõudu, halb
on see kord aga seetõttu, et see tõm-
bab politseiteenistusest selle sõna otse-
koheses mõttes eemale hulka jõude. Oli-
gu kuidas on, kindel on igatahes see,
et Londonis saaks tingimata hullumeel-
seks loetud sarnane politseiülelus, kes
sunnib oma ametnikke peale 12-tunnilist
postiteenistust veel 2—2½ tundi rivi-
õppust tegema, nagu see sünnib kõikjal
Saksamaal.

Londoni politsei koolitamise eesmär-
giks on kõigepealt kasvatada energilisi.

kiire arusaamisega ja otsustamisvõimega ametnikke, sealjuures ei panda tihtigi nii väga palju rõhku teoreetilistele teadmistele. Peale selle aga pööratakse suurem tähelepanu sellele, et politseinik oskaks kirjutada lühikesi, kuid täiesti ülevaatlikke ettekandeid, mis peavad täpselt ja tõetruult kirjeldama vastavat sündmust. Politseinik ei tohi oma ettekannetes tühjalts filosoferida, vaid peab oma tõendusid ja ütelsid alati rajama kas asitõendustele või tunnistajate seletustele. Muidugi nõutakse seda lõpuks igal pool maailmas politseilt, kuid erilist rõhku pannakse sellele Londonis.

Huvitav on, missuguseid küsimusi esitatakse kasvandikkudele eksamite sooritamisel — ja missuguseid vastusi nõutakse nendele küsimustele. Üheks sarnaseks küsimuseks, mis vist igal aastal kordub (vähemalt seletavad nii politseinikud ise), on: mis peab politseiametnik tegema, kui ta kutsutakse kohale, kus aset leidnud õnnetu juhtum autoga? Tähtis on sellele küsimusele vastamisel, et politseinik suudaks täpselt ja ülevaatliselt seletada, missuguseid abinõusid tema tarvitusele võtaks, et abi anda neile, kes õnnetu juhtumi tagajärjel on saanud vigastada. Teise järgu tähtsusega loetakse sarnasel puhul puhtpolitseiiline töö: autoõnnetuse põhjuste uurimine, autojuhi ja teiste asjaosaliste ülekuulamine, politseisse toimetamine jne. — kõik see võib sündida hiljem, s.o. siis, kui haavatud haigemajja toimetatud.

Edasi on Londoni politseikoolile iseloomustavaks nähtuseks see asjaolu, et ei tunta koolis õpperaamatuid. Küsitav on muidugi, kas see just on inglaste vooruseks. Lektor kannab aine ette (harilikult loeb tema selle raamatust maha) ja õpilased märgivad tähtsamad osad paberile. Siiski ei saa jälle salata, et, vaatamata sarnasele õige primitiivsele õpetamisviisile, Londoni politsei on eeskujulisemaid maailmas. Osalt tuleb seda seletada inglaste iseloomuga, osalt sellega, et koolitamisel, nagu juba tähendatud, väga suurt rõhku pannakse sellele, et politseinik õpiks iseseisvalt mõtlema ja iseseisvalt ning kiirelt tegutsema. Kes on Londonis käinud, teab, et Londoni politseinik on tõesti eeskujulik kodanikkude kohtlemises. Tema rahuline olek, eeskujulik viisakus ja kasvatus, tema täpne ja selge väljendusviis mõjuvad suurepäraselt ja jätavad kõi-

gile hea mulje. Mis aga puutub Londoni liikumispolitseisse, siis võib öelda, et paremat liikumispolitseinikku, kui on Inglismaa pealinnal, pole kuskilt leida. Suurel liikumiskeskkohtadel seisavad harilikult kaks ametnikku, kes igasuguste liikumistornideta ja teiste sarnaste abinõudeta suudavad elavat liikumist hästi vaos hoida. Muidugi pole see ükski politseiametnikkude teene, vaid siin peab pidama silmas ka teisi asjaolusid. Signaaliandmine, näiteks, sünnib Londonis hoopis teisiti kui mujal. Seal ei juhita võimalikult palju ja võimalikult valjusti sellele tähelepanu, et tänaval liigub auto, vaid katsutakse läbi ajada signaaliandeta, nii palju kui see muidugi on võimalik. Edasi aga — ja see on ja jääb alati peasjaks — on Londoni publik ja autojuhid hästi distsiplineeritud. Ettevaatamatu üle tänava käimine ja ettevaatamatu sõitmine pole Londonis moes: inglane on nii ära harjunud elava liikumisega tänaval, et see temale enam palju hädaohtu ei too.

Mis nüüd puutub demonstratsioonidesse, rongkäikudesse jne., siis ei tee need Londoni politseile suuremat muret. Kõigepealt võetakse Londonis ette võrdlemisi vähe demonstratsioone ja rongkäike ja siis ei juhtu ka harilikult sarnaste sündmuste puhul midagi. Stseene, nagu meie neid võime tähele panna Kesk- ja osalt ka Lääne-Euroopas (Prantsusmaal) väga tihti, kus ühed demonstrandid lähevad teistega tülli, kus demonstrantide kallale kiputakse poliitiliste vastaste poolt nuiadega, keppidega, nugaedega, püstolitega jne., Inglismaal ei tunta. Ka kibedate poliitiliste võitluste päevil on inglane tasakaalus ja „mängib ausat mängu“. See aga tähendab politseile väga palju. Isegi rahutuste ja suurstreikide päevil võib juhtuda, et töölised-streikijad ja teenistusest vabad politseiametnikud — jalgpalli mängisid. Sarnast nähtust pole kahjuks võimalik kuskil mujal jälgida. Õige on, et iseenesest peetakse Londonis kaunis palju koosolekuid lageda taeva all, eriti linna kaunimas pargis — Hyde pargis. Kuid ka need koosolekud mööduvad enam-vähem kõik rahulikult. Muidugi peab politsei sarnastel juhtudel olema kohal suuremal arvul juba taskuvaraste ja teiste sarnaste elementide pärast, see aga ei raskenda politsei tööd. Sarnast pingulolekut, nagu seda, näiteks, eriti

tunneb Berliini politsei, Londonis ei tunta.

Inglane on hästi distsiplineeritud inimene üldse: see ei väljendu ainult tänavliikumises, demonstratsioonide jne. puhul, vaid võib öelda igal sammul igapäevases elus. Meie kõik teame, kui palju on politseil igal pool tegemist ja sõdimist restoraanidega ja joogikohtadega. Kõikjal püütakse politseitunnist mööda hiilida, sellega politseile asjata tööd kaela veeretades, Londonis meie seda ei näe. Londonis ei tunta ühtlast üldist politseitundi. Restoraanidel ja muudel joogikohtadel on luba lahti olla rippuvalt linnaosast, järgust jne. Kui politseitund kätte jõuab, kustub elekter vastavas lokaalis üheks hetkeks. See tähendab: palutakse viibimata lokaalist lahkuda. Varsti tuleb kelner ja koristab

kõik laudad tühjaks, kusjuures tähtis pole, kas keegi on tellitud söögi ära söönud või tellitud joogi ära joonud. Nii tühjad kui ka täied nõud viiakse ära ja võõras peab tahtes-tahtmatult lahkuma. Korra eest peavad, nagu sellest väikesest näitest näha, kodanikud ise hoolt ja ei sunni politseid ennast alati ja igal pool vahele segama korra alalhoidmiseks.

Lõpuks veel paar sõna avalikkudest kuulutustest ja teadaannetest platsidel ja tänavatel. Kusagil pole näha sõnu: „on keelatud“, „kätakse...“ jne. Alati juhitakse publiku tähelepanu viisakate sõnadega ühele või teisele asjaolule, halvemal juhul öeldakse: „ei ole lubatud...“ On arusaadav, et sarnane viis jätab sümpaatliku mulje. A.

Kui palju kuritegusid tehakse avalikuks?

See on muidugi küsimus, mis ei huvita ainult politseiametnikke, vaid ka publikut. Ja veel rohkem: see on küsimus, mille vastus loetakse väga tihti moodupuuks politsei, eriti kriminaalpolitsei, tegevuse edukusele üldse. Peab kahjuks tähendama, et meil puudub selge pilt tervest küsimusest, nii et vastust saab anda ainult osaliselt. Jutt on praegu politsei tegevusest välismaal, kuna vastav küsimus Eestis selgitatakse, võib olla, juba lähemal ajal „E. Politseilehe“ veergudel autoriteetliku kriminalisti poolt. Mis nüüd puutub välisriikidesse, siis tuleb öelda, et enam-vähem täpselt vastust ülesseatud küsimusele võib anda ainult Saksamaa olude kohta, kus mõne aja eest ilmusid, väljaantuna Preisi justiitsministeeriumi poolt, statistilised andmed selle kohta, kui palju on toime pandud kuritegusid ja kui palju neist on selgitamist leidnud.

Nagu öeldud, on kahju, et sarnaseid statistikaid pole meil käsitleda rohkem, meie ei saa üldist pilti, vaid saame ainult osalise ettekujutuse välismaade politsei tegevusest. Väga tähtis, näiteks, teada, kuidas on olukord Ameerika Ühendriikides, kus kuritegevus, eriti pärast maailmasõja lõppu, on kohutavalt kasvanud ja kasvamas, vaatamata sel-

lele, et Ühendriikide politsei on rikkalikult varustatud uuemate ja parimate tehniliste abinõudega ja on koosseisult paremas seisukorras kui Euroopa riikide politseiasutused.

Tähendatud saksa statistika ei käi muu seas ka kõikide kuritegude kohta, vaid ainult raskemate kuritegude kohta, käsitatakse nimelt ainult ettekatsetatud tapmist ja röövimist, kusjuures on lahutatud tähendatud kuritegude juures kuritegude katsed toimepandud kuritegudest. Niisugune andmete piiramine on seletav sellega, et publikut loomulikult huvitavad kõige enam rasked kuriteod, ja et, teiseks, andmed kergemate kuritegude kohta ei saa kunagi olla täitsa täpsed. Nii, näiteks, ei saa politsei ilagi teada, kui palju on tegelikult toime pandud vargusi, pettusi, väljapressimisi jne., seepärast, et inimesed ei teata politseile kõigist kuritegude juhtumitest. Küll aga jõuavad politseini kõik rasked kuriteod: siin midagi varjata ei saa, ja varem või hiljem tuleb ka kõige parema tahtmise juures toimepandud kuritegu mingisugustel põhjustel avalikuks.

Statistilised andmed käivad ainult 1927. a. ja Preisi territooriumi kohta. Sel aastal on seal toime pandud 322 ettekatsetatud tapmist. Sellest üldarvust

oli politseil otsekohe teada mõrtsukas 184 juhtumil. Sarnane suur arv on seletatav seega, et arvesse tulid mitmesugustel põhjustel mõrtsukatena ainult kas tapetu perekonnaliikmed või aga tema head tuttavad või sõbrad. Peab ju üldse ütleva, et tapmise juures mängivad väga suurt osa armukadedus, tülid perekonnas, abielutruuduse murdmised jne. Ülejäänud kuritegude arvust läks politseil veel korda selgitada 87 juhtumit, nii et selgitamata jäid lõpuks ainult 51 juhtumit ehk 15%. Peab tunnustama, et see on üldiselt väga hea tagajärg, kui arvesse võtta seda, et peatunnistaja, tapetu ise, ei saa enam kaasa rääkida, ja et ettekavatsetud tapmine on niisugune kuritegu, mida plaanitsetakse pikemat aega, mis võimalikult hästi ja täpselt ette valmistatakse, et kõiki jälgi kaotada. Et tunnustaja olemasolu etendab väga suurt osa, näitab ainuüksi see asjaolu, et tapmiskatsed ettekavatsetud plaani järgi tehti pea kõik avalikuks: 153 sarnasest juhtumist jäid selgitamata ainult 12 juhtumit, s.o. 8%, mida tuleb lugeda väga väikeseks arvuks.

Siin kohal peab mainima veel üht asjaolu, millele tähelepanu juhtis dr. R. Winkler. Nimelt lahkus eelpooltähendatud 271 mõrtsukast, kes avalikuks tehti, 113 vabatahtlikult elust, s.o. 42%. Muu seas heidab see asjaolu ka veidi valgust sellele küsimusele, mille ümber praegu on tekkinud suured vaielused: kas jätta surmanuhtlus alles või mitte? Võib olla, ei tahagi suur osa tapjatest ellu jääda? Kuid sellest olgu praegu kõneldud ainult möödaminnes.

Veel paremat pilti pakuvad politsei poolt selgitamise mõttes ettekavatsematud tapmised. Sarnaseid tuli ette Preisil 1927. a. 176, neist selgitati täielikult 170 juhtumit. Muidugi peab siin arvestama ka selle tõsiasiaga, et sarnased tapmised sünnivad alati äkitselt, igasuguse kavata. Mõrtsukas ei mõtlegi tihti põgene-misele, vaid, nähes oma teo tagajärgi, annab ennast vabatahtlikult politsei kätte. Igatahes puuduvad niisugusel tapjal kõik kindlad plaanid põgenemiseks ja enda varjamiseks. Edasi on jällegi

huvitav, et ükski neist mõrtsukatest pole lahkunud elust vabaturma läbi, ükski ei teinud katsetki selleks. See aga näitab, et mõlemat liiki mõrtsukate hinge-elu vahel on määratu suur vahe, selle nähtuse otsekoheks järeltõlks võib aga ainult olla see asjaolu, mis seadustega igal pool juba on fikseeritud: vahetegemine ettekavatsetud tapmise ja ettekavatsemata tapmise vahel karistuste määramisel kohtus.

Hoopis halvem on avalikukstegemise mõttes lugu röövimisega. Ka neil juhtudel katsub politsei kõik teha, mis vähegi võimalik, et sattuda kurjategija jälile, kuid mitmesugustel põhjustel on tagajärjed halvemad. Preisimaal tehti röövimise juhtudest 1927. a. avalikuks ainult 61%, katsetest isegi ainult 55%, s.o. veidi üle poole. Kuid ka sellel pahel on oma head küljed ja nimelt kasvavat — olukorra tundjate seletuste järgi — iga aastaga röövimiste arv, mis politsei poolt selgitamist leiab.

Küsitav on muidugi veel see: kas sarnased andmed ja arvud avaldavad ka mõju kurjategijatele, sest neisse nad puutuvad õieti kõige enam, neid nad peaksid huvitama kõige rohkem. Teiste sõnadega, kas väheneb kuritegevus seetõttu, et paljastamise juhtumite arv ja kinnivõetud kurjategijate arv alatasa tõuseb? Paljud tuntud kriminalistid vastavad sellele küsimusele jaatavalt ja tõendavad ühtlasi, et ka rängemad karistused suudavad osaliselt kuritegusid ära hoida, kui on olemas aparaat, mis suudab ka seaduse autoriteeti kaitsta, käesoleval juhtumil — kurjategijaid paljastada. Muidugi on see küsimus veel lahendamata, kuid paljud asjaolud näitavad sellele, et tõesti avaldab politsei energiline tegevus kuritegevuse vastu ja kurjategijate sissekukkumiste arvu tõus teatavat mõju kuritegevusele.

Kui see nii on, siis on vastavate statistiliste andmete avaldamine ülitähtis mitte ainult politseile ja publikule, vaid ka kurikalduvustega inimestele, keda sarnased andmed aitavad kas või minimaalselgi määral kuritegevuse teele sattumast.

—r.

Valerahategijatest.

Viimasel ajal on Lääne-Euroopas avalikuks tulnud mitu suuremat valerahategemise kuritegu. Eriti võiks siin nimetada rahvusvahelist organisatsiooni, mis valmistab vale vene paberrahasid. Nii hästi see organisatsioon, kui ka teised, mis peaaegu samal ajal avalikuks tehti ja mis asusid Kölnis ja Dresdenis, olid õige suurejooneliselt korraldatud ja töötasid väga laialdastel alustel. Peab ütleva, et hästi organiseeritud, suurearvulisi valerahategijate salku tunneb kriminaalajalugu võrdlemisi vähe, mistõttu niisuguste salkade tekkimine viimasel ajal annab mõelda. See nähtus on kõva pätkel politseile, kuid samal määral ka üldse riikide valitsustele, sest valeraha levitamine võib sünnitada määratumat kahju vastava riigi majanduslikule elule. Kirjeldatud nähtus võib viia mõttele, et kurjategijate peres on sündinud mingisugune muudatus; et kurjategijad on hakanud valima oma erialaks ikka rohkem ja rohkem valerahategemise ala.

Muidugi on valerahategijad töötanud kõikidel aegadel ja igalpool, kuigi kõik juhtumid pole teatavaks saanud ja teatavaks tehtud avalikkusele. Kuid ikka on tegemist olnud valerahategemisega üsna väikeses ulatuses. Kui kõneldakse valerahategijatest, siis mõeldakse nende all harilikult paberraha võltsijaid, kuna teiste rahade järeletegijaid on väga vähe ja nende tegevus on piiratud. Paberrahal on meie päevil suurem väärtus kui metallrahal: ei saa endale, näiteks, ette kujutada metallist 5000-dollarilist raha, kuna aga sellesummalisi paberrahasid on olemas. Meie kõik oleme veel näinud 500-rublalisi tsaarirahasid, kuid 500-rublalist kuldraha (või plaatinaraha) pole keegi näinud. See asjaolu avatleb muidugi veel eriti kuritegevusele. Edasi pole neil metallrahadel, mis praegu igalpool on liikvel, suuremat väärtust. Kuigi peaaegu kõik riigid annavad jälle välja hõberaha, puudub kuldraha praegu veel täiesti, mis on jällegi maailmasõja tagajärjeks. Peale selle tuleb veel arvesse võtta, et üldiselt on paberraha hoopis kergem võltsida kui metallraha, mis muidugi äärmiselt tähtis.

Väga tähtis on arusaadavalt valerahategemise juures see, kuivõrt kergesti võib lahti saada „kaubast“. Ja siin peab jällegi ütleva, et paberraha on hoopis

kergem edasi anda kui metallraha. Kui viimane on vale, torkab see alati kohe silma, kuna seda paberraha kohta kahjuks ei saa tõendada. Mis puutub metallraha võltsimisse, siis seisab siin terve probleem selles, et katsutakse leida metall, mis hinnalt hoopis odavam on kui vastav korralik metallraha, mille raskus aga vastab umbes õige metalli raskusele. Peale selle peab muidugi vale-metallraha välimus sobima õige metallraha omaga. Kaaluvahe õige ja vale metalli vahel on aga alati suur, sest odavad on ikkagi kerged metallid, mis kunagi, näiteks, kullakaalu (ja praktiliselt tuleb arvesse ainult kuldraha) välja ei anna. Et raskustest üle saada, siis tehakse harilikult nii, et valerahasse pannakse tükk rauda, mille abil katsutakse saada kätte õige raskus. Et niisugust asja korraldada, selleks on vaja erilisi sisseseadeid, mis nõuavad hulka raha ja palju ruumi, teiste sõnadega enam-vähem korralikku töökoda. Muidugi mõista ei saa ega suuda valerahategijad, kes töötavad ükski, sarnaseid töökodasid endile soetada. Vahetusrahasid võltsida ei maksa praegusel ajal: see töö ei tasu ennast, seda enam, et raske on korruga suuremast summast lahti saada, mis koosneb vahetusrahast. Ka riisiko on suur, sest üks või teine raha võib siiski vastu võtjale silma torgata — ja õnnetus ongi käes. Kasu, mida võidakse saada vahetusraha võltsimisest, on nii väike, et terve ettevõtte ennast ära ei tasu, kui võtta arvesse neid suuri karistusi, mis igalpool ähvardavad valerahategijaid.

Kõige sellega on siis ka seletatav, et valerahategijad katsuvad võltsida paberraha. Kui mõne aasta eest Saksamaal võeti kinni keegi valerahategija, kes suurte kuludega võltsis saksa vahetusraha, siis tähendas kriminaalametnik, kes asja paljastas, kohtu ees, et mees kuuluks hulumajja, aga mitte vangimajja. Ja ametnikul oli omajagu tõtt selle ütelsega. Paberraha on, nagu öeldud, hoopis kergem võltsida kui metallraha. Vist ükski inimene, kelle käest päeva jooksul läbi käib mitu kroonilist ja kümnekroonilist raha, ei suuda täpselt kirjeldada neid rahasid. Ainult pangaametnikud ja teised niisugused eriteadlased suudavad enam-vähem täpselt kirjeldada iga sorti paberraha. See asjaolu aga kergendab muidugi tundu-

valt kurjategijate — võltsijate tööd. Harilikult katsub valerahategija (kui võltsimine sünnib väikesel määral) leida paberit, mis võimalikult sobib võltsitava paberraha omaga. Vesimärgid ei tee suuremaid takitusi — need trükitakse rahale peale, mis pealiskaudsel vaatlemisel otsekohe silma ei paista. Mitmes riigis leiduvad paberrahas veel erilised jooned — ka need trükitakse rahale. Kui need ettevalmistused on tehtud, algab alles päris töö, s. o. raha trükkimine. Harilikult ei õnnestu ka see otsekohe, alles pärast mitmesuguste katsete tegemist läheb võltsijal korda trükkida raha, mis enam-vähem vastab õigele rahale. Teistsugune on lugu võltsijatega, kes oma „tööd“ teevad suures ulatuses. Nende seas peab muidugi juba leiduma suuremaid rahamehi, muidu ei jõuta „ettevõtet“ käima panna. Sarnased suurejoonelised võltsijad valmistavad tihtipeale ka rahapaberi ise — paber saab parem ja paberi ostmine, mis mõnele väikesele võltsijale on saatuslikuks saanud, langeb ära, seega siis ka üks tähtis hädaohumoment. Mitmel puhul on võltsimised nii hästi korda läinud, et alles mõne aja pärast peale valerahade liikumist on suudetud võltsijate jälile saada. Kuid enam-vähem „head tööd“ teevad ikkagi ainult need, kes on sisse seadnud suure ja korraliku töökoja. See moment aga suurendab jällegi hädaohtu, sest üksikut võltsijat, kes omaette töötab, ei panda naabruses palju tähele, küll aga tõmbab endale üldist tähelepanu eritöökoda, kuigi ta töötab avalikkuse ees mõnes täitsa ausas sihis. Siiski tuleb tähendada, et pole ühtki valeraha, mis sobiks täiesti õige rahaga, iga võltsitud rahal on oma tunnused, iga võltsija töö — olgu see nii hea kui tahtes — on ikkagi kopeerimine ja see kunagi täiel määral ei õnnestu. Tihti aga ei karda võltsija hädaohtu, mis on seotud valerahade liikvele laskmisega; ta teab nimelt, et politsei harilikult otsekohe publikule ei anna teada võltsimistest, mis on ilmsiks tulnud: ei taheta nimelt, publikut hoiatades, hoiatada ühtlasi ka valerahategijat. Seetõttu ei karda viimane vähemalt esialgu hädaohtu. See käib muidugi ainult n. öelda vabrikantide kohta valerahategijate alal; kui märgatakse, et keegi üksik isik kuskil valmistab valerahasid, siis antakse sellest kohe publikule teada, teisiti on raske võltsijat tabada. Muidugi aga oleneb igalpool politsei võit-

lus valerahategijate vastu kohalikkudest oludest.

Need valerahategijad, kes töötavad üksinda, kuuluvad harilikult spetsialistide hulka; nad on kas päevapiltnikud, trükitöölised või midagi selle sarnast, tihti aga leidub nende seas ka kunstnikke. Kõiki neid tõukab valeteele enamalt jaolt puudus, ainult mõni üksik satub valerahategemisele ahnuse tõttu, nagu näitab tegelik elu. Üksik „ettevõtja“ on seetõttu hädaohtlik, et tema ise levitab oma „tööstuse saadusi“. See aga vähendab areteerimise hädaohtu; kuigi kord peaks juhtuma, et keegi paneb tähele, et pakutud raha on vale, siis ei ole selle tagajärjeks veel kaugeltki politsei kohalekutsumine. Juhtub väga sageli nii mujal kui ka meil, et kahtluse all olev raha antakse omanikule tagasi, millega ka asi lõpeb, sest harilik publik ei tule mõttele, et raha levitaja ongi raha võltsija. Pealegi korraldavad valerahategijad asja ikka nii, et neil peale valeraha on ka kaasas õige raha, nii et küsitud kaup saab siiski osta. Harilikult võetakse kaasa ainult üks võltsitud rahamärk, kuna teised on kuskile hästi peidetud, et politsei kätte sattumise puhul ennast võiks puhtaks pesta.

Hoopis kergem kui sarnaseid üksikuid võltsijaid kindlaks teha on politseile suurte organisatsioonide tabamine ja paljastamine. Nagu iga kuriteo juures, nii juhtub ka siin: mida rohkem on osavõtjaid ja asjast huvitatuid, seda kergem on kuritegu avalikuks teha. Kui valeraha valmistatakse suurel määral — eritöökodas erisisseseadete abil — siis pole enam võimalik seda raha levitada ühe või kahe abilise kaudu. Sarnasel korral peab vastava organisatsiooni kasutada olema hulk inimesi, kelle ainsaks ülesandeks on valerahast lahti saada õige raha vastu. Need abilised või õigemini „kauba“ ostjad saavad valeraha odava hinna eest, makstes, näiteks, valeraha eest üks viiendik tema nominaalväärtusest. Valeraha ostetakse sel viisil nagu iga teinegi kaup ja müüakse edasi juba ostja riisikol. See levitamise viis aga on juba seepärast halb ja hädaohtlik, et ühelt poolt võib alati juhtuda, et üks osavõtjatest — rahaostjatest toimib ettevaatamatult, mille tagajärjeks on sissekukkumine ja harilikult terve organisatsiooni paljastamine, ja et teiselt poolt asjasse on pühendatud liig suur inimeste arv, kelledest üks või teine võib ühel või teisel põhjusel

muutuda äraandjaks. Vaatamata kõigile ettevaatusabinõudele on aga, nagu tähendatud, ühe organisatsiooni liikme sissekukkumine ikka alguseks terve ettevõtte paljastamisele võimude poolt. Tõsi küll: valerahategijad ise ei käi otsekohe läbi rahaostjatega, selleks on olemas erilised vahetalitajad, kes harilikult raha müüvad hoopis teises linnas, kaugel ettevõttest enesest; tõsi küll: organisatsiooni peamehi tunnevad isiklikult ainult mõned organisatsiooni liikmed, peameeste nimed pole kellelegi teada, tihti ka mitte nende lähematele kaastöölisele, kuid see kõik ei aita, nagu näitab igapäevane elu; kui üks niidiots käes, oskab politsei juba lahiti harutada terve rulli, paljastada tervet kurjategijate salka.

Politseid on alati ja igalpool eriti huvitanud võitlus valerahategijatega. See võitlus on muu seas ala, kus kõikide riikide politseiasutused töötavad tihedas kontaktis, nagu tähendab dr. V. Sanders („Falschmünzer an der Arbeit“), see on ala, mis esimesena on suutnud ühendada kõikide riikide politseiasutusi ja neile näidata, kui tähtis on politsei rahvusvaheline koostöötamine. Mispärast see nii on, on selge. Valerahategijad valmistavad väga tihti ühes riigis teise riigi rahasid, sest nende tundmine on veel enam piiratud publiku poolt kui oma maa rahamärkide tundmine, mistõttu levitamine võib sündida veel kergemini. Pealegi aga teevad valerahategijad otsekohest kahju kõigile, mitte ainult ühe riigi kodanikkudele. Valeraha kõnnib käest-kätte ja satub tihtipeale ka üle piiri, s. o. teise riigi kodanikkude kätte, kes siis võivad kahju kannata. Kui ühe riigi politsei paljastab või aitab paljastada teise riigi valerahategijate tööd, siis ei anna ta ainult abi teise

riigi ametivendadele, vaid kaitseb ühtlasi ka teatud määral oma maa kodanikkude huvisid. Lõpuks on siin mõõduandvaks ka see tõsiasi, et kõikide riikide valitsused on väga huvitatud valerahategijate tegevuse paljastamisest. Valerahategimine ja valeraha levitamine võib sünnitada suuremat rahulolematust ja isegi rahu- tust kodanikkude seas, seda enam, et see on kuritegu, mille vastu üksik kodanik en- nast tihti ei saa kaitsta. Inimene võib küll tarvitusele võtta mitmesuguseid abinõusid selle vastu, et teda paljaks ei varastata, ta võib oma varanduse isegi kinnitada varguste vastu, ta võib ennast kaitsta ka teiste kuritegude vastu, kuid valeraha vastuvõtmise vastu on ennast raske kaitsta; seetõttu on sellel kuriteol ja tema vastu võitlemisel nii väga suur ja rahvus- vaheline tähtsus. Võib isegi juhtuda, et valerahategijad toimivad mitte isiklike ka- su, vaid sootuks teiste eesmärkide taot- lemise otstarbel. Võib juhtuda, näiteks, et tahetakse valeraha tegemisega ja levi- tamisega kõigutada mõne maa valuutat. Sarnane oli muu seas selle organisatsioo- ni eesmärk, mis mõne aja eest Saksamaal paljastati ja mis valmistas vale vene raha- sid. Muidugi on sarnase sihi kättesaami- ne väga raske, kuid, vähemalt teoreeti- liselt, ta ei ole võimatu. Võidakse, näi- teks, mõned tähtsamad välisriigid üle uju- tada vastava võõra riigi valerahadega, sellega kõigutades vastava riigi raha- kurssi. Nüüsgune eesmärk kannab alati poliitilist värvi, nii et valerahategijad voi- vad teatud juhtudel ja tingimustel saada hädahohtlikuks ka riigi välispoliitikale, mis seda enam sunnib politseid just ka rah- vusvahelise koostöötamise mõttes olema valvel ja töötama täie jõuga, oskusega ja osavusega.

R. S.

Spordi alalt.

Kaitseorganisatsioonide vaheline ümber linna teatejooks.

Pühapäeval, 2. juunil s.a., oli Tallin- nas ümber linna teatejooks politsei, pii- rivalve, kaitseväe ja kaitseliidu esindus- meeskondade vahel.

Võistlusel startisid: Politseist: abi- kom. Tann, kordn. Luik, allkonst. Ma- disson, kasv. Soonberg, konst. Kask, kordn. Kurm, konst. Laurson, konst. Pu-

part, konst. Mitt ja konst. Teearu. Piiri- valvest: v.-allohv. Leetsmann. n. a. o. Pungas, v. a. o. Juurikas, reamees Kuk- kur, Pentsop, veltv. Bach, n. a. o. Eksta, n. a. o. Sprenk, n. a. o. Reinhold ja kpr. Kuusik. Kaitseväest: kadett Kerjan, v.- a. o. Kusbock, n. a. o. Kask, n. ltn. Israel, n. a. o. Ferchin, kap. Jurlau, kadett Herm,

velt. Efremov, velt. Kesküll, n. ltn. Möttus. Kaitseliidust: Küttim, Veiss, Rebas, Koltsin, Rästas, Paal, Sams, Dunkel, Gern, Mihkelson.

Võistlust jälgisid huviga minister T. Kalbus, kindral Lill, kolonel Raudvere ja palju teisi.

Start oli „Kalevi“ aias, kust joosti välja ringteele ümber linna. Jooksu lõppedes tuli esikohale kaitseväe meeskonna esindaja 11 min. 29,5 sek., teiseks politsei meeskonna esindaja, ajaga 11 min. 39,5 sek., siis kaitseliit 11 min. 55,2 sek. ja neljandaks piirivalve. Huvitav

jõukatsumine oli piirivalve ja kaitseliidu vahel, mil mõlemad peaaegu kuni lõpuni rind-rinnaga oma maad kõrvuti katsid, kuni lõpuks kaitseliit ette jõudis. Kui paraku politsei pidi leppima teise kohaga, siis peab märkima, et puudusid temal kaks head jooksjat (Villo ja Tiisfeldt), keda tuli asendada asemikkudega. Rõõmustavaks nähuks on, et vaatamata halvale ilmale katsid kõik jooksust osavõtnud organisatsioonid maa-ala alla 12 minuti, millega võib rahul olla ja mis tunnistust annab sooritatud eelharjutustest. R. K.

Murdmaajooks Võru-Petseri prefektuuris.

15. mail s.a. korraldas Võru politsei spordiring esmakordselt jaoskondade vahelise murdmaajooksu. Jooksumaa pikkus oli 6 km., algas Kasaritsa vallamaja juurest ja lõppes Võru raudteejaama lähedal ülesõidukohal. Maa oli murdmaaks täiesti sobiv: tuli joosta läbi metsa, soode ja üle kõrgete mäeseljäandikude, mispärast oli jooks raske ja väsitav, kuid sellele vaatamata olid jooksu tagajärjed algajate kohta küllalt rahuldavad.

Võistlustest võtsid osa: prefektuur, Võru, Antsla ja kriminaalpolitsei jaoskonnad ning Võrus asuv poliitilise politsei ametkond, kokku 12 võistlejat.

Hinnalisi auhindu oli pandud spordiringi poolt välja kolmele esimesele võitjale, kuna kolmele järgmisele anti välja sellekohased diplomid. Peale selle oli prefekti poolt pandud välja rändauhind — hõbekarikas — esimesele parimale jooksjale tingimusega, kaitsta kaks aastat järgemööda või kolm aastat vaheldumisi.

Kohtadele tulid: 1) agent Tiiberg, ajaga 22,36; 2) konstaabel Pauskar 22,39; 3) konst. Peetson 23,20. Meeskondade vahel omandas esimese koha Antsla, teise — poliitiline politsei ja kolmanda — Võru jaoskond.

H. R.

Ametlik osa.

Politseidirektori ringkiri 31. maist s.a. nr. 271-k prefektidele, iseseisvatele abiprefektidele ja raudteepolitsei komissarile.

Ühenduses R. T. Nr. 29. s.a. avaldatud kohtuotsuste täitmise asjus ja tsiviilkohtupidamise seaduse muutmise seaduse maksimahakkamisega võtta täitmisele alljärgnevad juhtnõõrid:

1) Kantseleiline asjatoimetuse ja kirjade registrid kohtuotsuste täitmise alal olgu ühised asjatoimetusega ja registriga politsei alal, kuid iga kohtuotsuse täitmise toimetuse jaoks sisse seada erikaust, nagu kohtupristavitel. Peale selle iga ametikoha jaoks, mille ametnik kohtuotsusi täidab, pidada erilist vihikut, kuhu märgitakse kõik sissetulnud täitmise asjad nende sissetuleku järjekorras.

Järjekorra numeratsioon alata igal aastal 1. aprillist uuesti. Need vihikud annab välja vastav prefektuur, väljaantud vihikuid arvel pidades. Iga vihik jääb seniiks tarvitusele, kuni ta saab täis.

Rahasummade vastuvõtmisel kvii-tungid anda ametlikust kvii-tungiraamatust, maksu nimetusena märkides „Ts. kohtu otsuse täitmiseks“.

Asjaajamisel tarvitaminevate blanketide vorm on sama, mis tarvitusel kohtupristavitel. Kui prefektuuril ei ole võimalik ametnikke varustada tarviliste blankettidega, siis tuleb igale ametnikule anda vähemalt 1 eks. igast kohtupristavitel tarvitusel olevast blanketist, et ametnikul oleks selge, missuguses vormis peab sündima kirjavahetus ja toimetuste akteerimine.

Kui kohtuotsuse täitmine lõpetatud kas täitmise lõpuleviimisega või täitelehe tagasivõtmisega, siis täiteleht varustada vastava märkusega ja asja kohta käiv erikaust saata sellele kohtule, kust täiteleht välja antud.

2) Tsiiviilkohtu otsuse täitmisele võib politsei asuda ainult siis, kui täitelehel selgesti on näha, missuguse politseiametniku peale täitmine pandud (näit. Elva jsk. pol. komissar Tartumaal, Vääna rajooni konst. Harjumaal), kusjuures otsus tuleb täita just sellel ametnikul või tema seaduslikul kohustetäitjal.

3) Politseiametnik saab kohtuotsuse täitmisel tasu kohtupristavite taksi poolles suuruses, aga sõidu- ja postikulud ning päevaraha täies suuruses. Pooltelt saadud tasud ja kulud jäävad ametniku isiklisse korraldusse.

4) Distsiplinaarvõim politseiametnikkude üle kohtuotsuste täitmise alal kuulub politsei ülemusele. Järelikult on politsei ülemusel sel alal ka järelevalve õigus ja kohustus, vaatamata kohtu järelevalvele.

Kaebused politsei isikliku tegevuse ja ülespidamise peale kohtuotsuste täitmisel lahendab politsei ülemus, kaebused aga kohtuotsuste mitteõige täitmise peale see kohus, kelle piirkonnas otsuse täitmine sünnib. Lahkarvamised ja arusaamatused kohtuotsuse sisu ja mõtte kohta lahendab see kohus, kes tegi otsuse.

Käskkirjaga 31. maist s. a. nr. 41 kohtu- ja siseministeeriumile

on vabastatud komissari õigustega politseiabikomissar Orisaares Vassili Suudla teenistusest oma palvel, arvates 15. juunist s. a.

Käskkirjaga 31. maist s. a. nr. 44 kohtu- ja siseministeeriumile

on kriminaal-assistent Paides Arnold Volmüller vabastatud teenistusest haiguse tõttu, arvates 1. juunist s. a.

Kriminaalpolitsei vanem agent Kaljo Raag on kinnitatud 2. järgu kriminaal-assistendiks, arvates 1. juunist s. a.

Käskkirjaga 6. juunist s. a. nr. 45. kohtu- ja siseministeeriumile

on vabastatud teenistusest kriminaalvanem assistent Valgas Joosep Šestakovski haiguse tõttu, arvates 1. juunist s. a.

Kriminaal-assistent Robert Hiiop on kinnitatud 2. järgu kriminaalvanemaks assistendiks, arvates 1. juunist s. a.

Kriminaalpolitsei agent Ants Mangelson on kinnitatud 2. järgu kriminaal-assistendiks, arvates 1. juunist s. a.

Politseidirektori käskkirjaga 4. juunist s. a. nr. 4.

on Viru-Järva abiprefektuuri konstaabel Peeter Tall vabastatud ametist oma palvel, arvates 1. juunist s. a.

Karl Kasesalk on määratud konstaabli kohustetäitjaks Võru-Petseri prefektuuri koosseisu, arvates 1. juunist s. a.

Lääne-Saare prefektuuri konstaabli kohustetäitja Mihail Kitt on kinnitatud sama prefektuuri konstaabliks, arvates 16. juunist s. a.

Politsei peavalitsuses on registreeritud:

„Tallinna Kuulutused“, hakkab ilmuma Tallinnas, kuus korda nädalas; väljaandja ja vastutav toimetaja — Elmar Jacobi p. Maido. „Tallinna Kuulutused“ trükitakse Tallinnas, A.-s. „Ühiselu“ trüki-kojas.

Politsei peavalitsuse poolt on luba antud laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks Kilingi-Nõmme alevis, Pärnu tän. nr. 34, maksvusega 17. maini 1930. a.

Politseidirektori määrusega on tühistatud Kergu alevikus elutseva Johannes Mihkli p. Andressoni, Kudina vallas, Kõrenduse külas elutseva August Jaani p. Otsa ja Peetri vallas, Sininõmme külas elutseva Karl Andrese p. Oja laskeriista hoidmise ja kandmise load ja Kihelkonna vallas elutseva Karl Joosepi p. Kabeli laskeriistaluba jahipüssi hoidmise ja kandmise osas.

Küsimusi ja kostmisi.

H. V. Küsimused.

1) Kas võib kohtu käskotsuse ära- kirja ühesugusel alusel kohtukutsega kolmandate isikute kätte anda edasiand- miseks trahvitavale?

2) Mida tuleb eelistada politseinikul, kas tunnistajaks ilmumist kohtusse või kuriteo jälgimist, kui need juhtuvad ole- ma ühel ajal? On juhtumeid olnud, kus politseiametnikud, kes kuriteo jälgimise tõttu ei saanud ilmuda oma otsekoohese ülemuse korraldusel kohtusse tunnista- jaks, on kohtu poolt selle eest trahvitud, vaatamata seletustele. Sellest tuleks jä- reldada, et kohtukutset tuleb eelistada kuriteo jälgimisele, kuid loogika järgi peaks see olema ümberpöördukt.

Vastused. 1) Kohtu käskotsuste sea- duse (R. T. 5 — 1919) § 4. järgi saade- takse ära kiri kohtuotsusest politseile või ametiasutusele, kes asja algatas, kui ka süüdimõistetule. Sellest peaks järeldatama, et ära kiri tuleb kätte anda süüdimõistetule, kuid, arvesse võttes, et

analoogilistel juhtudel, näit. tagaselja ot- suste kuulutamisel (kr. kp. s. §§ 138, 834), ära kiri kohtuotsusest saadetakse kut- se juures (при повестке), mille kätte- toimetamisel talitatakse harilikul viisil (kr. kp. s. § 57. j.t.), siis, olgugi et kõnealiolevas seaduses (§ 4) ei ole öel- dud, et ära kiri saadetakse kutse juures, tuleks käsk-kohtuotsusest ära kirja kät- tetoimetamisel talitada samal viisil.

2) Kr. kp. s. (§§ 69., 388. ja 642.) ei tee erandeid politseiametnikkude suhtes. Endastmõistetav, et kõnealioleval juhul peab ametnik asja nii korraldama, et teenistuslised ülesanded selle all ei kan- nataks.

Kirjavastusi.

V. P. „Kornikkude valvekorra vahe- ajast“ ei lähe.

K. K. „Mõnd Elva politseijaoskonna 1928./29. a. tegevusest“ ei lähe.

K. K. „Välismaalt“ (3 art.) ei lähe.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Toom, Emmeline-Ernestine Andrese tü- tar, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 16. 6. 26 a. nr. 6867.

Õmblus, Jaan Ado poeg, välja antud Tarvastu vallavalitsuselt 30. 4. 26 a. nr. 661.

Käär, Linda Mardi tütar, välja antud Suure-Jaani alevivalitsuselt 2. 10. 27 a. nr. 45.

Riisenberg Karl Mardi poeg, välja antud Vastemõisa vallavalitsuselt 12. 2. 29 a. nr. 137.

Buškov, Aleksander Nikolai poeg, välja antud politsei peavalitsuselt 4. 2. 24 a. nr. 2697/3009.

Johanson, Jaan Johani poeg, välja an- tud Suure-Kõpu vallavalitsuselt 10. 1. 25 a. nr. 9.

Palu, Marie Hansu tütar, välja antud Tarvastu vallavalitsuselt 14. 1. 20 a. nr. 891.

Kuusk, Jaan Jaagu poeg, välja antud Tarvastu vallavalitsuselt 27. 12. 19 a. nr. 267.

Tõnisson, Toomas Tooma poeg, välja antud Olustvere vallavalitsuselt 6. 3. 25 a.

Kalam, Jaan Tõnise poeg, välja antud Viiratsi vallavalitsuselt 9. 12. 19 a. nr. 5.

Meet, Aleksander Hendriku poeg, välja antud Suure-Kõpu vallavalitsuselt 24. 11. 26 a. nr. 126.

Purik, Kužma, välja antud Järvesuu val- lavalitsuselt 16. 4. 23 a. nr. 122.

(119)

Haavaoks, Melanja, välja antud Slo- bodka vallavalitsuselt 18. 2. 20 a. nr. 2562.

(174)

- Bosova, Aksenja, välja antud Kulje vallavalitsuselt 18. 3. 26 a. nr. 37. (139)
- Stvolov, Ivan, välja antud Kulje vallavalitsuselt 23. 3. 23 a. nr. 463. (140)
- Laiv, Gustav, välja antud Kahkva vallavalitsuselt 30. 8. 21 a. nr. 18.
- Helde, Semjon, välja antud Järvesuu vallavalitsuselt 21. 2. 24 a. nr. 61. (175)
- Sapevalov, Praskovja, välja antud Kulje vallavalitsuselt 26. 3. 24 a. nr. 164. (10)
- Margus, Kusti, välja antud Kärla vallavalitsuselt 1. 7. 24 a. nr. 69. (18594)
- Tamm, Leena, välja antud Lümmada vallavalitsuselt 23. 3. 25 a. nr. 373. (18595)
- Vapper, Juhan, välja antud Torgu vallaval. 7. 12. 20 a. nr. 1022. (18596)
- Laus, Jakob, välja antud Pihla vallavalitsuselt 27. 2. 23 a. nr. 47. (18598)
- Tahk-Tõrs, Elviine, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 14. 2. 28 a. nr. 697. (21229)
- Lepik, Mihkel, v. a. Mustjala vallavalitsuselt 15. 5. 20 a. nr. 938. (21230)
- Pagil, Aleksander, välja antud Narva 2. jaoskonna politseikomissariilt 8. 2. 27 a. nr. 516. (21231)
- Puna, Jaan, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 31. 1. 20 a. nr. 771. (21234)
- Lepik, Tiina, välja antud Pihla vallavalitsuselt 17. 2. 20 a. nr. 459. (21235)
- Kipper, Peeter, välja antud Torgu vallavalitsuselt 13. 5. 24 a. nr. 387. (21236)
- Raudsepp, Johannes, nr. 212. (5478)
- Lepestov, Maria, nr. 338¹. (5478)
- Aganitš, Artemi, nr. 915. (5478)
- Hallik, Liisa, nr. 390. (5478)
- Bogdanov, Feodor, nr. 59. (5478)
- Rosin, Isak, nr. 774. (5478)
- Int, Ludvig, nr. 1055. (5478)
- Amelin, Polieet, nr. 215. (5478)
- Lass, Ludvig, nr. 439. (5478)
- Sinilnikov, Praskovja, nr. 107. (5478)
- Tellmann, Peeter, nr. 426. (5478)
- Fischmann, Mihkel, nr. 476. (5478)
- Nugin, Gustav, nr. 89. (5478)
- Duhov, Mitrofan, nr. 126. (5478)
- Aganitš, Vassa, nr. 376. (5478)
- Madi, Anna Ellu tütar, välja antud Holstre vallavalitsuselt 16. 12. 19 a. nr. 54.
- Jumi, Jaissan Jakobi poeg, välja antud politsei peavalitsuselt 16. 6. 25 a. nr. 16433/4431.
- Martinson, Liina Tõnise tütar, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 7. 12. 19 a. nr. 2496.
- Bach, Herman Jaani poeg, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 28. 11. 1919 a. nr. 1052.
- Sepp Hans Peedu poeg, välja antud Taevere vallavalitsuselt 12. 6. 26 a. nr. 60.
- Pihl, Liisa Kristjani tütar, välja antud Holstre vallavalitsuselt 19. 3. 25 a. nr. 48.
- Mõtt, Jüri Jüri poeg, välja antud Abroka vallavalitsuselt 17. 11. 27 a. nr. 433.

Nõmme jaoskonna politseikomissar teatab, et Nõmmel on

leitud suurem summa raha.

Omanik võib saada kätte jaoskonna kantseleist töötundidel kella 8—15.

Politsei peavalitsus

ostab

võistluspakkum. ülikonnariiet.

Kinnised 50-sendilise tempelmargiga varustatud pakkumised tulevad anda sisse peavalitsusele kuni 17. juunini s. a., kella 10-ni hom. märgusõna all „Pakkumine ülikonnariide kohta“.

Lähemaid teateid ja tingimisi võib saada peavalitsuse majandustoimkonnalt igal tööpäeval kella 10—14.

Politsei peavalitsus.